

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Vaiettu aihe?	2
1.2	Moninkertaiset leimat	4
1.3	Pelko	5
1.4	Monikulttuuristuva tasa-arvo	6
2	TEOREETTISET JA METODOLOGISET NÄKÖKULMAT	9
2.1	Kulttuurinen kriminologia, vuorovaikutuksellisuus ja tarinallisuus	9
2.2	Jäsenyyden eri ulottuvuudet	13
2.3	Maskuliinisuus nuorten kertomusten ymmärtämisen välineenä	14
2.4	Ymmärtäminen tutkimuksen haasteena	17
2.4.1	Haastattelutilanteet	19
2.4.2	Elämäntarinat tutkimuksen kohteena	26
2.5	Asiantuntijoiden ja viranomaisten haastattelut	28
3	MAAHANMUUTTAJIEN LUOKITTELUT JA NIIDEN SEURAUKSET KRIMINAALIPOLIITTISESSA YMPÄRISTÖSSÄ	31
3.1	Etnisiin vähemmistöihin luokitellut nuoret	32
3.2	Maahanmuuttajataustaisten nuorten tilastoitu rikollisuus	34
3.2.1	Väkivalta- ja omaisuusrikokset yliedustettuna	34
3.2.2	Rikollisuuden selittäminen	39
3.3	Nuorten täysivaltainen yhteiskunnallinen jäsenyys: illuusiotako?	41
3.3.1	Etnisten vähemmistöjen nuorten miesten rikollisuuden erityispiirteitä	41
3.3.2	Maahanmuuttajuus ja jäsenyys nuorten kertomuksissa	44
3.4	Ammattilaisten näkemyksiä maahanmuuttajataustaisten nuorten elämästä	51
3.4.1	Käytännönläheiset määrittelyt	53
3.4.2	Nykytilannetta arvioivat määrittelyt	55
3.4.3	Monikulttuurisuus kriminaalipoliitikassa	59
4	RIKOLLISUUS OSANA NUORTEN ELÄMÄNKULKUA	65
4.1	Yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden välimaastossa: elämänkulku ja rikokset	67
4.1.1	Ydinperheen tuolla puolen	68
4.1.2	Monipaikkainen perhekäsitys	71
4.1.3	Lapsuuden perhe, nykyinen perhe ja rikokset	73
4.2	Kamppailua emotionaalisista jäsenyyksistä: rikollisuuden nuorisokulttuuriset selitykset	80
4.2.1	Monikulttuuriset nuorisoryhmät perheen korvikkeena?	81
4.2.2	Ystävyysuhteet ja rikokset	83
4.2.3	Arkipäivän rasismi ja väkivalta nuorten kokemuksena	87
4.3	Yhteiskunnallinen jäsenyys	102
4.3.1	Epätasa-arvon monimuotoisuus: stereotyyppioista karkotukseen	103
4.3.2	Jäsenyyden kiistäminen – rasismi ja syrjintä	106
4.4	Erilaisuuden hierarkiat: rikollisuuden kulttuuriset selitykset	111

4.4.1 Kulttuurisen kategorisoinnin moniulotteisuus	113
4.4.2 Yksilöllisen kohtelun odotus – vastapuhetta kulttuurisille luokitteluille	115
5 NUORTEN SUHTEET VIRANOMAISIIN.....	119
5.1 Ulkopuolisuuden tunne	120
5.2 Nuoret rikosoikeusjärjestelmässä.....	123
5.3 Hyvä ja paha poliisi	125
5.4 Oikeudenkäynti	130
5.5 Vankila kokemuksena.....	134
5.6 Nuorisorangaistus	138
5.6.1 Toimeenpanosuunnitelma	140
5.6.2 Ohjelmat.....	141
5.6.3 Työelämään perehdyttäminen.....	142
5.7 Sovittelu	143
5.7.1 Vastuun ottaminen ja tietoon perustuva suostumus.....	145
5.7.2 Lähiyhteisöt mukaan?	148
5.7.3 Vaiettu rasismi	148
5.8 Vaikeiden kokemusten kohtaaminen ja käsittely.....	149
6 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ:	
Etnisesti sensitiivisen kriminaalipolitiikan mahdollisuudet	155
6.1 Nuorten ryhmäsuhteet esiin rikosten ennaltaehkäisyssä.....	156
6.2 Rasisminvastaisuus on rikosten ehkäisyä	158
6.3 Etnisiin vähemmistöihin kuuluvien nuorten erityiskohtelun arviointi.....	160
6.4 Etninen sensitiivisyys rikosten seuraamuksissa.....	162
6.4.1 Sovittelu	163
6.4.2 Puhuttelu, syyteratkaisun lykkääminen ja ehdollinen syyttämättä jättäminen	164
6.4.3 Henkilötutkinta	165
6.4.4 Ehdollisen vankeusrangaistuksen valvonta.....	166
6.4.5 Nuorisorangaistus	168
6.4.6 Vankeusaika ja jälkihuolto.....	169
6.4.7 Karkotus lisärangaistuksena.....	170
6.5 Moniammatillisuuden mahdollisuudet ja haasteet kriminaalipolitiikassa	172
6.6 Monipuolisia tietolähteitä kriminaalipolitiikan kehittämiseen	174
LÄHTEET.....	177
LIITTEET	189
TIIVISTELMÄ	201
KIRJOITTAJAT	207
SUMMARY	209